

Hrvatske udruge paraplegičara i tetraplegičara

Istraživanje o odrednicama svakodnevnog života članova Hrvatske udruge
paraplegičara i tetraplegičara

Istraživački izvještaj

Autori:

Prof. dr. sc. Zdravka Leutar

Doc. dr. sc. Marko Buljevac

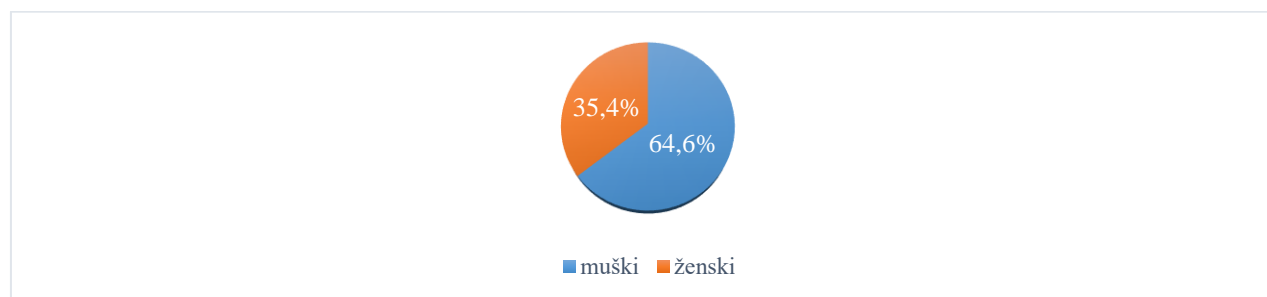
Zagreb, prosinac 2019.

Hrvatske udruge paraplegičara i tetraplegičara (HUPT) provele su istraživanje s ciljem utvrđivanja odrednica svakodnevnog života članova HUPT-a, te dobivanja u postojeće stanje pružanja usluge osobne asistencije. Temeljem navedenog istraživanja pristupilo bi se kreiranju smjernica za razvoj usluge osobne asistencije. Istraživanje je bilo dobrovoljno i anonimno. Podaci u istraživanju prikupljeni su kroz mjesec rujan i listopad 2019. godine putem online ili isprintane ankete. Upitnik je u online ili tiskanom obliku dostavljen svim članovima HUPT-a koji su stariji od 18. godina života. Istraživanju se odazvalo ukupno 79 članova HUPT-a, što i čini uzorak istraživanja. Slijedi prikaz rezultata istraživanja. Na samom početku potrebno je prikazati neka sociodemografska obilježja sudionika istraživanja.

SOCIODEMOGRAFSKA OBILJEŽJA SUDIONIKA

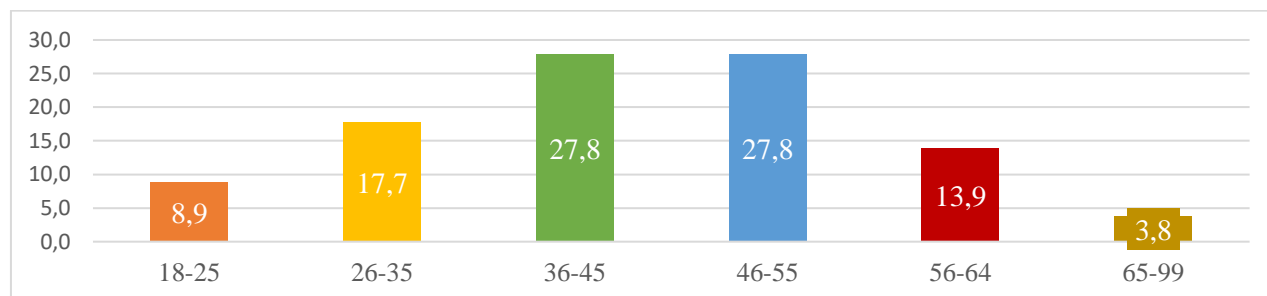
Slijedi prikaz sociodemografskih obilježja sudionika.

Slika 1. Spol sudionika

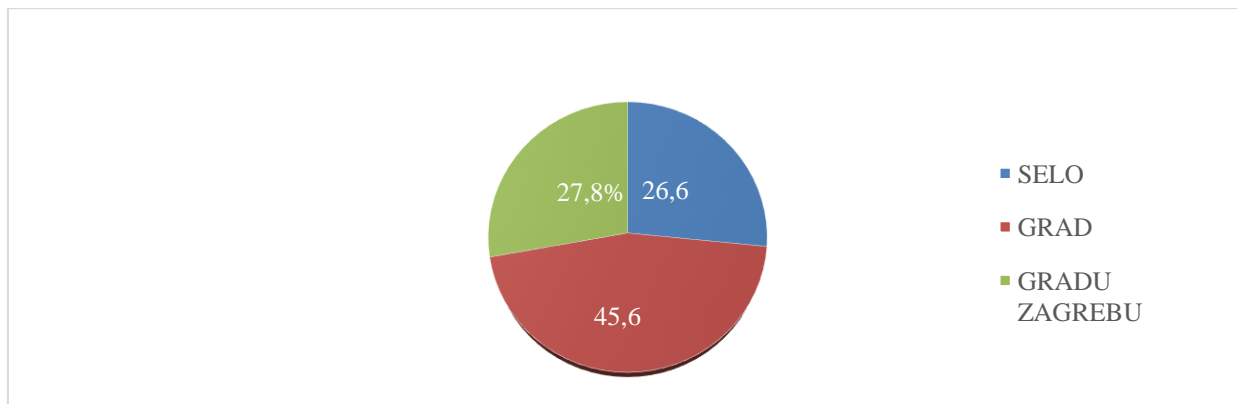
U istraživanju je sudjelovalo 35,4% žene i 64,6% muškaraca.

Slika 2. Dob sudionika

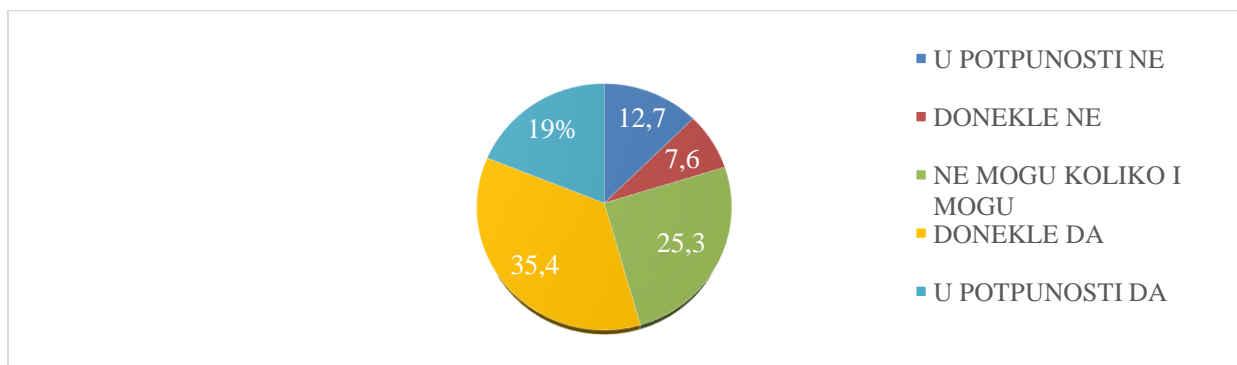
Dob sudionika je prikazana pravilnom raspodjelom, tako je treće životne dobi svega 3,8% sudionika, dok je mladih do 25 godina života 8,9%. Najviše sudionika je srednje životne dobi od 36-55 godina života.

Slika 3. Mjesto stanovanja

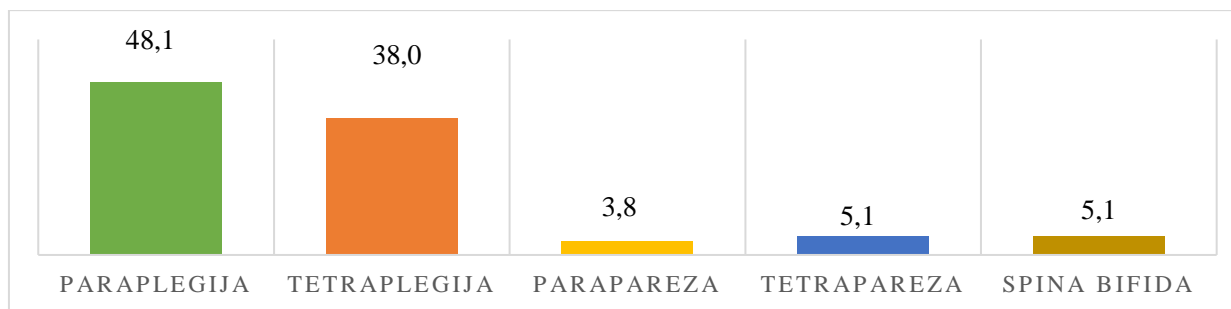
Rezultati pokazuju da 27,8% sudionika živi na selu. Skoro polovica sudionika živi u gradu (45,6%), dok ih 26,6% živi u Gradu Zagrebu.

Slika 4. Mogućnost podmirenja potreba u mjestu stanovanja

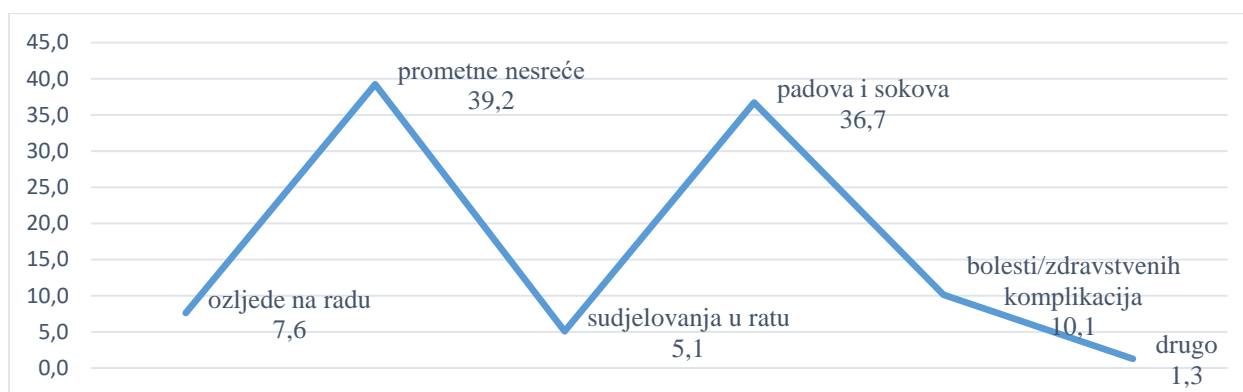
Od ukupnog broja sudionika, 35,4% ih donekle može podmiriti svoje potrebe u mjestu stanovanja, 12,7% kaže da u potpunosti ne može podmiriti svoje potrebe, 19% u potpunosti može podmiriti svoje potrebe, 25,3% procjenjuje da ne može koliko i može podmiriti svoje potrebe. No, vidljivo je da 7,6% sudionika ne može podmiriti svoje potrebe u mjestu u kojem živi. Stoga se može zaključiti da čak 20,6% sudionika procjenjuje da ne može podmiriti svoje potrebe u mjestu stanovanja, što iznosi 1/5 sudionika.

Slika 5. Medicinska dijagnoza koja je temelj invaliditeta

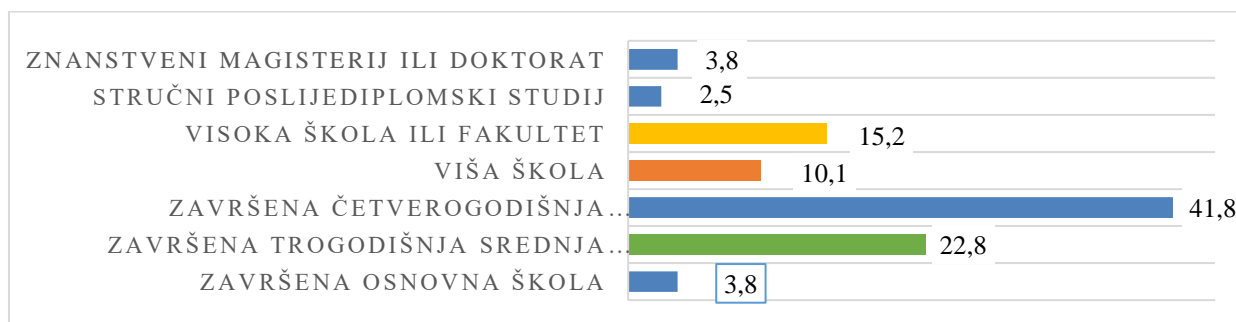
Najviše sudionika navodi da je utvrđena medicinska dijagnoza paraplegija (48,1%) ili tetraplegija (38%).

Slika 6. Uzrok invaliditeta

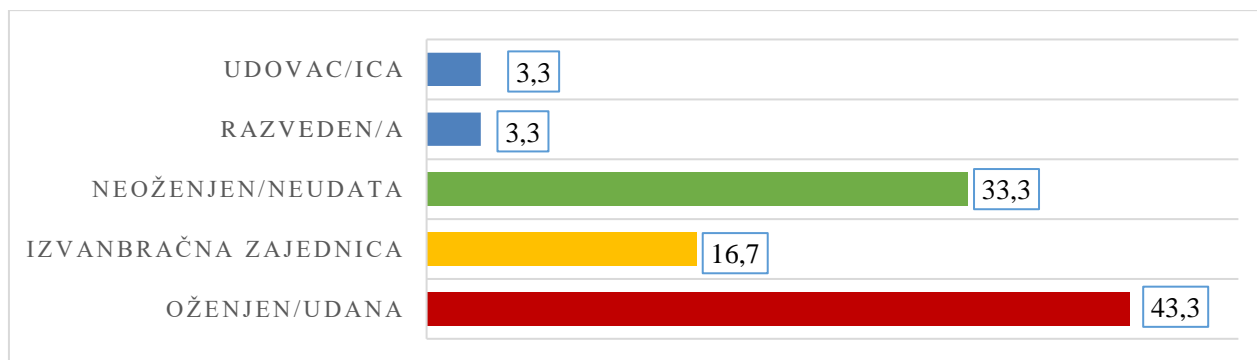
Uzroci koji za posljedicu imaju invaliditet osobe su najčešće prometne nesreće (39,2%), potom padovi i skokovi (36,7%), dok je najmanje definiran uzrok invaliditeta sudjelovanja u ratu (5,1%).

Slika 7. Postignuti stupanj obrazovanja

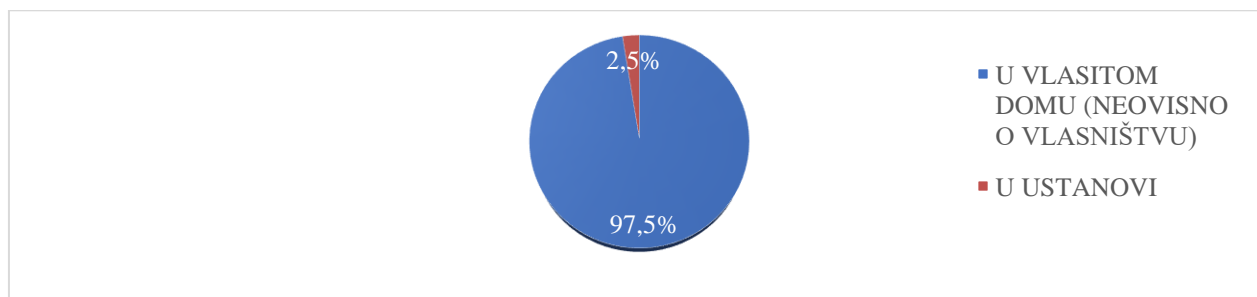
Rezultati pokazuju da je najveći broj sudionika sa završenom srednjom školom (41,8%), 22,8% sudionika s postignutim visokim obrazovanjem, dok 3,8% sa završenom osnovnom školom.

Slika 8. Bračni status

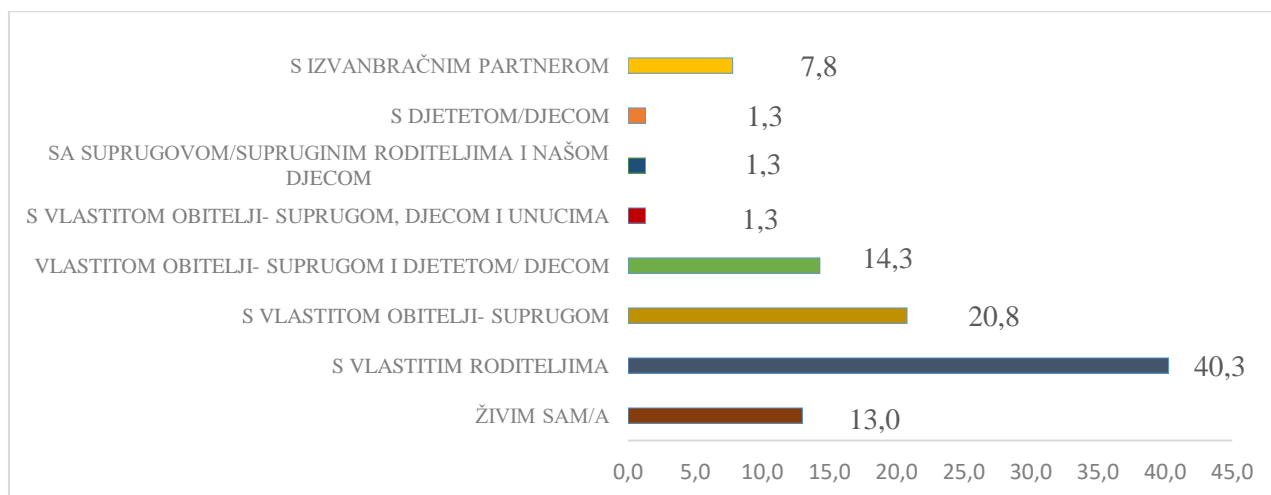
Najveći broj sudionika je u braku (43,3%), zatim 33,3% je neoženjenih/ neudatih, dok u izvanbračnoj zajednici živi 16,7% sudionika. Razvedenih ili u udovištvu je 6,6% sudionika.

Slika 9. Stanovanje

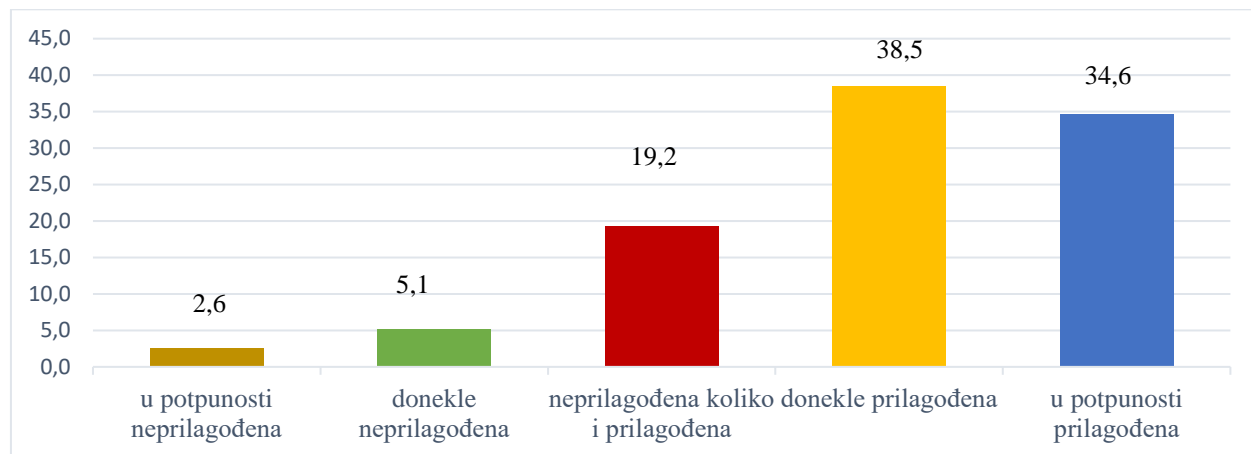
Čak 97,5% sudionika živi u vlastitom domu, a tek 2,5% sudionika ovog istraživanja živi u ustanovi.

Slika 10. Sastav kućanstva

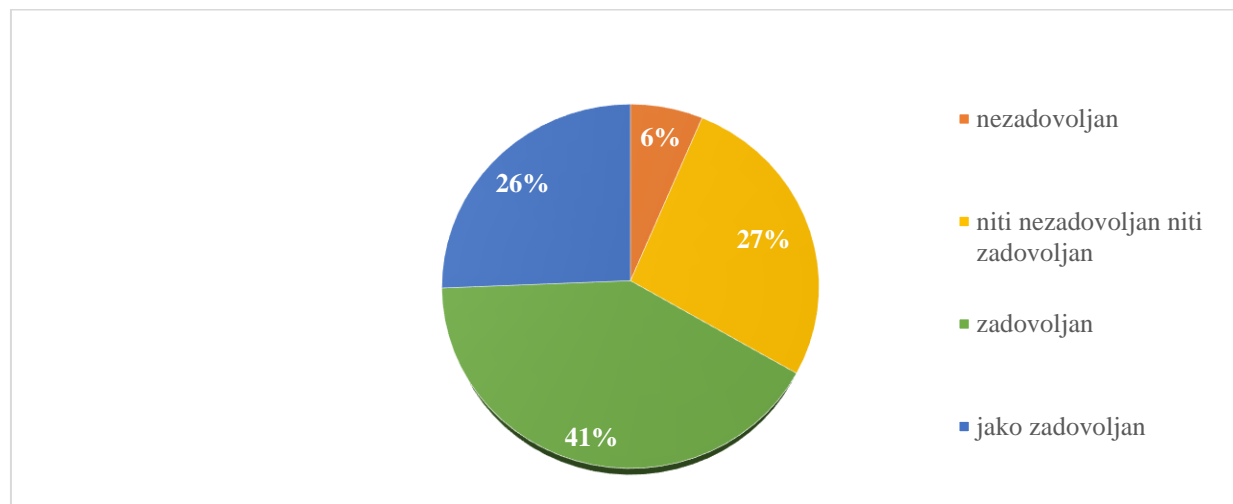
Prema rezultatima 40,3% sudionika živi s roditeljima, dok 14,3% živi sa suprugom i djecom. Nadalje, 13% žive sami, dok 7,8% s izvanbračnim partnerom

Slika 11. Procjena prilagođenosti prostora

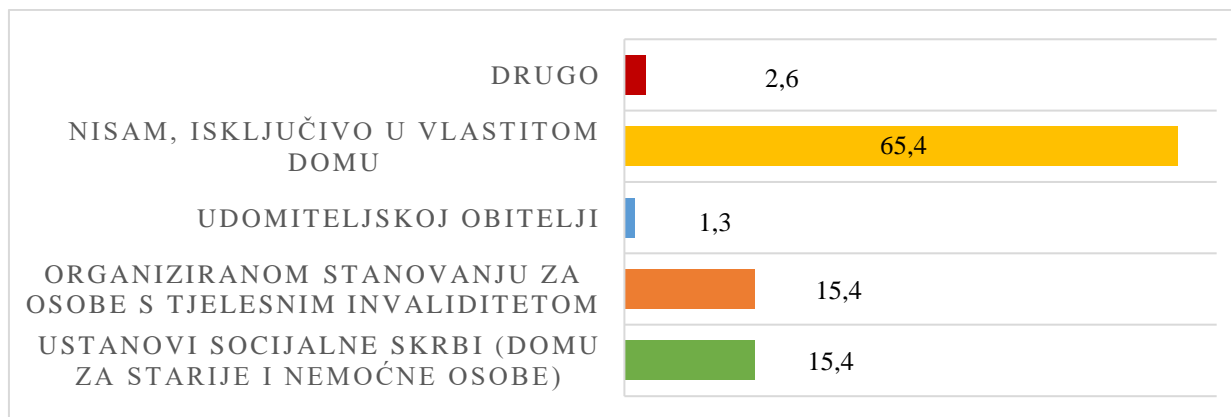
Ukupno 72% sudionika procjenjuje prostor u kojem stanuje prilagođenim, 19,2% procjenjuje osrednje prilagođenim prostor, dok 7,3% procjenjuje prostor stanovanja neprilagođenim.

Slika 12. Zadovoljstvo životom

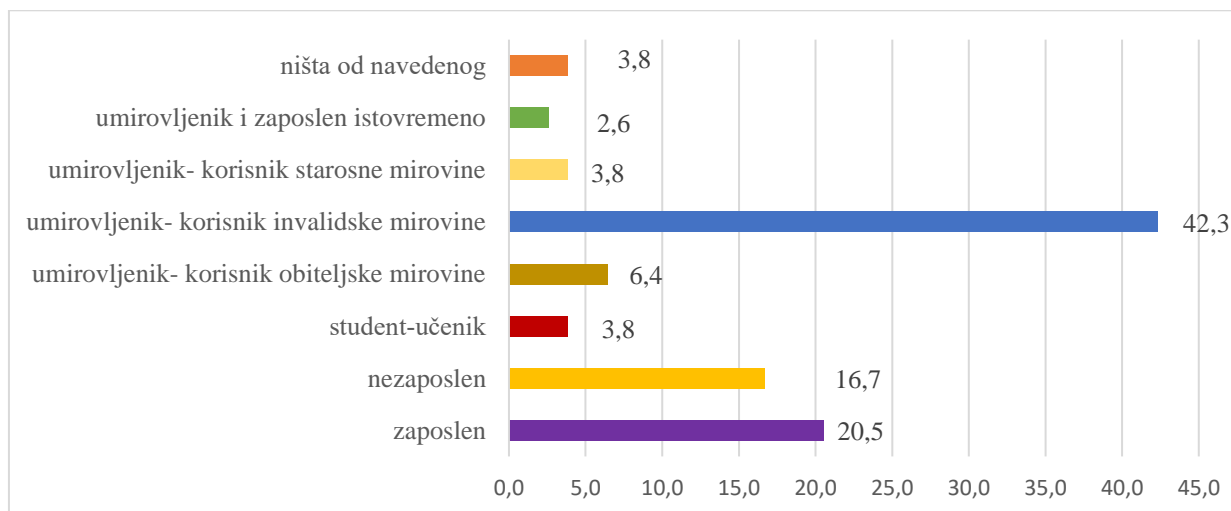
Sudionici uglavnom izražavaju zadovoljstvo vlastitim životom, gdje ih je 66% zadovoljno. Ukupno 6% ih je nezadovoljnih ,dok ih je 27% osrednje zadovoljno.

Slika 13. Razmišljanje o nastavku života u jednom od oblika stanovanja

U vlastitom domu, ukoliko se pokaže potreba, želi živjeti 65,4% sudionika, dok u ustanovi socijalne skrbi 15,4% sudionika koliko i u organiziranom stanovanju za osobe s tjelesnim invaliditetom. Udomiteljska obitelj kao mogućnost postoji kod svega 1,3% sudionika.

Slika 14. Radni status

Po pitanju radnog statusa, sudionici su u većini slučajeva umirovljenici- korisnici invalidske mirovine (42,3%). Zaposlenih je 20,5%, nezaposlenih 16,7%, dok su umirovljeni i zaposleni istovremeno 2,6% sudionika (odnedavno postoji mogućnost u Republici Hrvatskoj). Nezaposlenim sudionicima se postavilo da procjene vlastitu aktivnost traženja posla, te su dobiveni rezultati kako ih se 67% se ne trudi tražiti posao (od čega 53% navodi da se uopće ne trude tražiti posao), dok ih se 21% trudi tražiti posao (7,7% procjenjuje da ulažu velike napore u to). Ukupno 12,8% sudionika navelo je da se ne trude koliko i trude po pitanju traženja posla. Zaposleni sudionici navode da ih je 51,7% zaposleno na neodređeno radno vrijeme, dok 48,3% na određeno radno vrijeme. Nadalje,

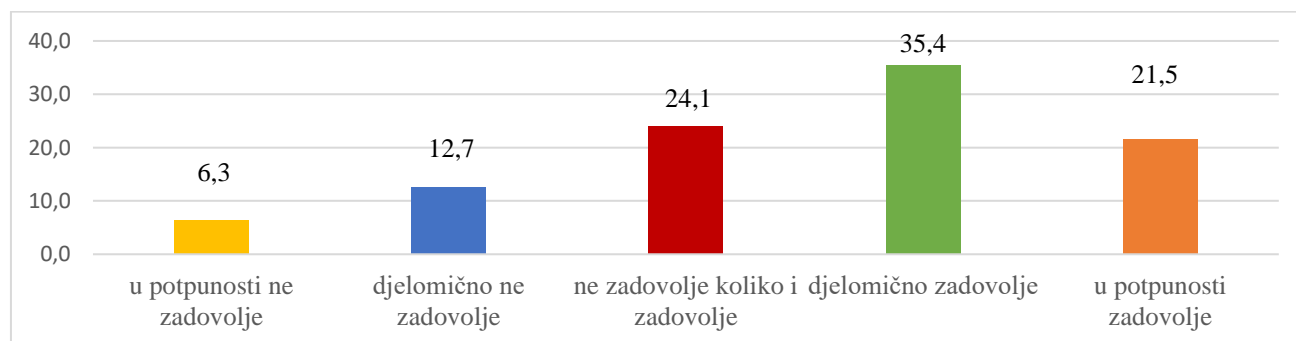
sudionici su navodili izvore vlastitih prihoda, gdje su mogli navesti po više izvora, te su dobiveni sljedeći rezultati prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Izvor vlastitih prihoda

Izvor prihoda	DA (%)	NE (%)
Plaća	26,6	73,4
Ugovor o djelu	15,2	84,8
Autorski ugovor	3,8	96,2
Rad preko student servisa	0	100
Osobna invalidnina	55,7	44,3
Ortopedski dodatak	5,1	94,9
Invalidska mirovina	40,5	59,5
Starosna mirovina	3,8	96,2
Obiteljska mirovina	6,3	93,7
Naknada za tjelesno oštećenje	12,7	87,3
Doplatak za pomoć i njegu	25,3	74,7
Dječji doplatak	6,3	93,7
Zajamčena minimalna naknada	0	100
Naknada do zaposlenja	0	100
Odštete i primici od osiguranja	3,8	96,2
Naknada za ogrjev	0	100
Minimalna braniteljska mirovina	1,3	98,7
Džeparac i naknada za rad u upravnom vijeću doma za starije i nemoćne	1,3	98,7

Kod najvećeg broja sudionika, njih 55,7% izvor prihoda je osobna invalidnina. Potom slijede invalidska mirovina (40,5%), te plaća (26,6%) i doplatak za pomoć i njegu (25,3%). Najmanji broj sudionika ostvaruje prihod preko autorskih ugovora i starosnih mirovina, što se može objasniti da starosnu mirovinu vjerojatno ostvaruju najstariji sudionici. Po jedan sudionik naveo je minimalnu braniteljsku mirovinu i naknada uz džeparac, dok nitko od sudionika ne radi preko student servisa.

Slika 15. Procjena koliko ukupni prihodi kućanstva zadovoljavaju potrebe sudionika

Subjektivna procjena zadovoljstva sudionika ukupnim prihodima je više zadovoljavajuća. U potpunosti je zadovoljno 21,5% sudionika, dok je djelomično zadovoljno 35,4% sudionika.

Ukupno 6,3% sudionika procjenjuje da prihodi kućanstva u potpunosti ne zadovoljavaju njihove potrebe. Stoga se može zaključiti da otprilike 55% sudionika procjenjuje da mogu kroz ukupne prihode kućanstva zadovoljiti svoje potrebe. Za naglasiti je kako se ukupni prihodi kućanstva odnose i na prihode koje ostvaruju i drugi članovi kućanstva.

OSOBNASISTENCIJA

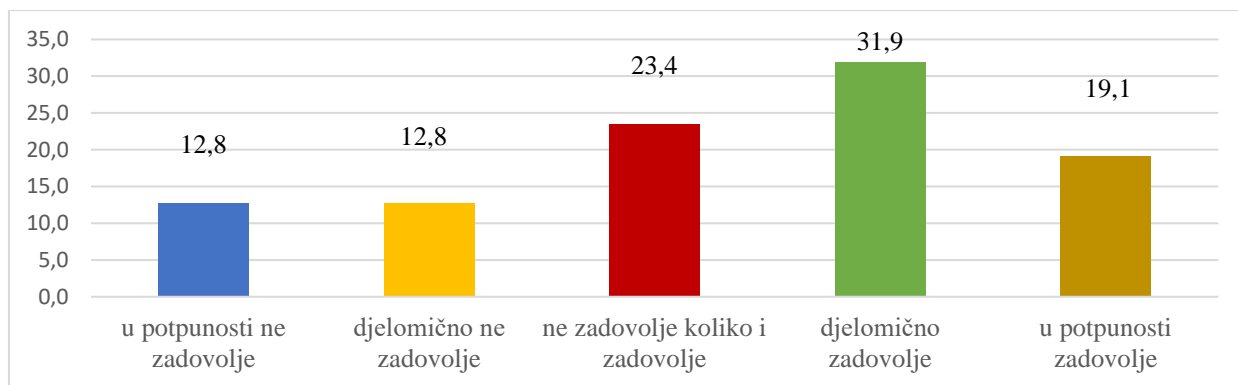
Jedan od ciljeva ovog istraživanja bio je i dobiti saznanja o osobnoj asistenciji članova HUPT-a. Rezultati pokazuju da osobnu asistenciju koristi 63,2% sudionika, dok ih 36,8% ne koristi. Od sudionika koji je ne koriste uslugu osobne asistencije njih čak 77,8% navelo je da bi ju koristilo. Kod sudionika koji ju koriste rezultati pokazuju da se može govoriti o zadovoljstvu uslugom osobne asistencije, budući da ih je 12,5 % osrednje zadovoljno, 22,9% zadovoljno, dok čak 64,9% u potpunosti zadovoljno.

Tablica 2. Aktivnosti kod kojih se koristi podrška osobnog asistenta

Aktivnost	DA (%)	NE (%)
Mobilitet i kretanje	78,6	21,4
Administrativni poslovi	63,6	36,4
Oblačenje i presvlačenje	42,9	75,1
Kućanski poslovi	91,4	8,6
Obavljanje nužde	42,3	57,7
Osobna higijena	53,5	46,7
Hranjenje	30,8	69,2
Njega kože	11,1	88,9
Ostalo	40	60

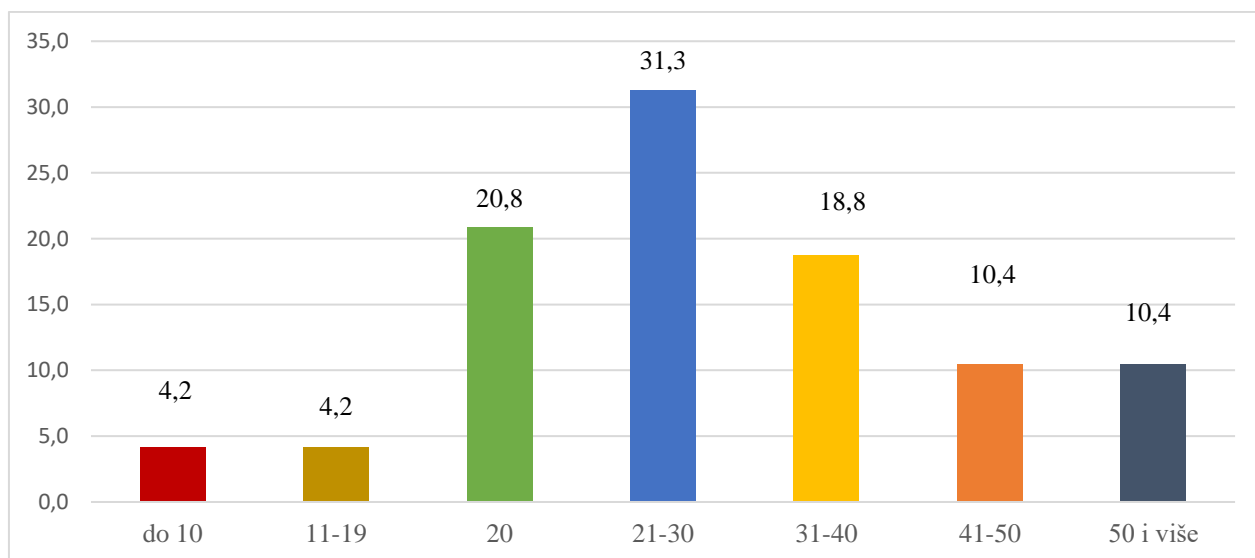
Rezultati pokazuju da, sudionici koji koriste uslugu osobne asistencije, navedenu podršku najčešće koriste prilikom obavljanja kućanskih poslova (91,4%), mobiliteta i kretanja (78,6%), te obavljanja administrativnih poslova (63,6%). Potrebno je naglasiti da su prilikom ispunjavanja upitnika sudionici mogli odgovoriti u koje 3 aktivnosti najčešće koriste uslugu osobne asistencije. Sudionici su također procjenjivali zadovoljava li usluga osobne asistencije njihove potrebe u mjesečnom fondu, dakle zadovoljava li propisana norma sati njihove potrebe tijekom jednog mjeseca. Rezultati su prikazani na Slici 16.

Slika 16. Procjena zadovoljenja potreba tijekom jednog mjeseca putem usluge osobne asistencije

Rezultati pokazuju da 50% sudionika procjenjuje da usluga osobne asistencije zadovoljava njihove potrebe, dok 12,8% da u potpunosti ne zadovoljava pružena u ovom obliku i satnici kroz mjeseca dana. Stoga su sudionici procijenili koliko je po njima potrebno sati usluge osobne asistencije tjedno.

Slika 17. Potreban broj sati usluge osobne asistencije tjedno

Otpriblike 30% sudionika procjenjuje da im je optimalno ukupno do 20 sati tjedno osobne asistencije, 21-40 sati tjedno navodi oko 50% sudionika, dok više od 40 sati tjedno navodi 20% sudionika. Sudionici koji ne koriste uslugu osobne asistencije imaju drugačiju sliku potrebe za uslugom osobne asistencije, budući da nitko od njih ne vidi potrebu veću od 30 sati za ovom uslugom. Skoro polovica sudionika koji ne koristi uslugu osobne asistencije smatra da je dovoljno

10 sati tjedno, 40% do 20 sati tjedno, što zapravo podrazumijeva postojeću satnicu usluge osobne asistencije.

Sudionici su upitani koje promjene smatraju nužnima u postojećim uvjetima pružanja usluge osobne asistencije. Tako donošenje zakona o osobnoj asistenciji smatra potrebnim 59% sudionika, individualno određivanje satnice smatra potrebnim 67% sudionika, različite oblike angažiranja osobnog asistenta 11% sudionika, direktno plaćanje osobnog asistenta 13% sudionika, povećanje fonda sati 27%, dok u slučaju nastanka iznenadnih okolnosti mogućnost angažmana osobnog asistenta na terenu 0-24 ukupno 28% sudionika.

PROCJENA SAMOSTALNOSTI U OBAVLJANJU AKTIVNOSTI SVAKODNEVNOG ŽIVOTA

Sudionici su procjenjivali i koliko su samostalni u izvršenju određenih aktivnosti svakodnevnog života. Rezultati se nalaze u sljedećoj tablici.

Tablica 3. Procjena samostalnosti kod izvršenja određenih aktivnosti

Aktivnosti	Potpuno nesamostalan (%)	Uglavnom nesamostalan (%)	Donekle samostalan (%)	Uglavnom samostalan (%)	Potpuno samostalan (%)
Održavanje osobne higijene	23,3	13,0	23,4	13,0	27,3
Oblačenje	26,0	6,5	20,8	19,5	27,2
Svlačenje	26,0	7,8	18,2	16,9	31,1
Samostalno hranjenje	14,7	12,0	6,6	22,7	44,0
Vršenje nužde	36,4	11,7	18,2	11,7	22,0
Transfer u krevet i iz njega	26,7	12,0	13,3	24,0	24,0
Kretanje po stanu ili kući	10,3	9,2	15,8	28,9	35,5
Vođenje domaćinstva i čišćenje	41,6	16,9	22,1	14,2	5,2
Obavljanje kupovine	32,6	23,4	26,0	13,0	5,2
Plaćanje računa i brizi o financijskim pitanjima	24,7	14,2	19,5	22,1	19,5
Obavljanje svakodnevnih administrativnih aktivnosti	25,0	21,0	19,7	21,1	13,2
Kretanje po okolini	18,2	22,1	29,9	19,5	10,3
Korištenje sredstava javnog prijevoza	61,3	18,7	8,0	5,3	6,7

Svoje sposobnosti u izvršavanju svakodnevnih aktivnosti izražavaju u velikoj mjeri kao otežano ili u potpunosti nesamostalno. Najveću nesamostalnost osjećaju u korištenju javnog prijevoza u čak 80% slučajeva, pri vođenju domaćinstva i čišćenju u 60% slučajeva, pri obavljanju kupovine u

56% slučajeva. Samostalno uopće ne može obavljati osobnu higijenu 23,3% sudionika, dok ih 48% ovisno je o tuđoj pomoći u vršenju nužde, 46% obavezno treba tuđu pomoć pri obavljanju svakodnevnih administrativnih poslova. Ukupno 40% sudionika ne može se kretati samostalno po okolini i plaćati račune, 56% ne može obavljati kupovinu samostalno, 38% ne može samostalno ući ili izaći iz kreveta, pri oblačenju i svlačenju potpuno je nesamostalno 33% sudionika, dok 36% sudionika ne može samostalno održavati higijenu. Procjenjuju da su najsamostalniji u hranjenju (44%) i kretanju po vlastitom domu (35,5%).

ZADOVOLJSTVO IZVORIMA PODRŠKE

Sudionici su procjenjivali zadovoljstvo različitim izvorima formalne i neformalne podrške u vlastitom životu. Procjenjivali su one izvore koji se na njih odnose (npr. ukoliko je sudionik nezaposlen, onda je kod pitanja vezanog za zadovoljstvo kolegama s posla odgovorio da se ne odnosi na njega i slično).

Tablica 4.

Podrška	Jako nezadovoljan (%)	Nezadovoljan (%)	Ni zadovoljan ni nezadovoljan (%)	Zadovoljan (%)	Jako zadovoljan (%)
Supruga/ partnera	15,9	0	18,2	20,5	45,4
Vlastitih roditelja	13,1	0	23,0	18,0	45,9
Prijatelja	9,7	1,4	38,9	20,8	29,2
Djece	16,2	0	29,7	10,8	43,2
Suprugovih roditelja	20,6	2,9	50,0	11,8	14,7
Vlastite braće i sestara	12,7	5,5	32,7	14,5	34,6
Braće i sestara supruga	14,3	5,7	45,7	20,0	14,3
Unučadi	37,0	3,7	40,7	7,4	11,1
Susjeda	14,5	1,6	40,3	17,7	25,8
Kolega na poslu	16,7	0	38,9	22,2	22,2
Vjerske zajednice	20,0	0	44,4	15,6	20,0
Udruga i saveza	9,8	0	36,1	27,9	26,2
Osobnog asistenta	4,1	0	30,6	24,5	40,8
Socijalnog radnika u CZSS	21,7	6,7	43,3	20,0	8,3
Psihologa u CZSS	28,3	4,3	50,0	10,9	6,5
Stručnjaka u školskim i predškolskim ustanovama	36,4	0	45,5	9,1	9,1
Stručnjaka iz mirovinskog sustava	26,0	4,0	50,0	14,0	6,0
Stručnjaka iz Zavoda za zapošljavanje	29,5	0	50,0	9,1	11,4

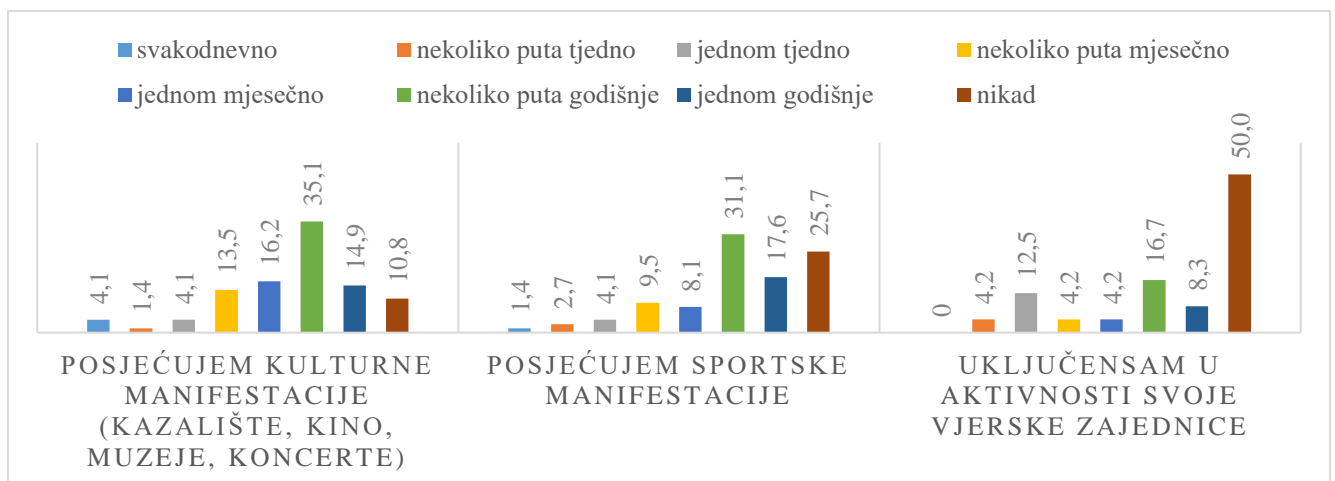
Liječnika i medicinskih sestara	10,1	1,4	31,9	34,8	21,7
Zaposlenika u sustavu pravosuđa i policije	19,3	3,5	45,6	19,3	12,3
Predstavnika vlasti u općini	21,7	3,3	46,7	13,3	15,0
Predstavnika vlasti u županiji	21,7	1,7	55,0	13,3	8,3

Sudionici su najviše zadovoljni podrškom supružnika/partnera (66%), neznatno manje samih roditelja, te nakon toga podrškom djece (54%), prijatelja (50%), te vlastite braće i sestara (49%). Zanimljivo je da unučad pruža podršku 18,5% sudionika, što se objašnjava time da su u istraživanju sudjelovali mlađi sudionici. Također, veći dio uzorka nema unuke i samci su. Kod formalnog sustava podrške tu je izrazito zadovoljstvo podrškom osobnog asistenta (65,3%), onda je tu podrška liječnika i medicinskog osoblja (56,5%) i udruga (54%). Svi drugi sustavi: obrazovanje, socijalna skrb, pravosuđe, zapošljavanje itd. čine nekih 20-30% podrške, te vjerska zajednica koja pruža manju podršku od neformalne podrške i osobnog asistenta, odnosno udruge, a veću podršku od navedenih sustava u društvu (35%). Također je zanimljivo primijetiti kako socijalni radnici (28%) pružaju više podrške u centrima za socijalni skrb od psihologa (18%).

UKLJUČENOST U ZAJEDNICU

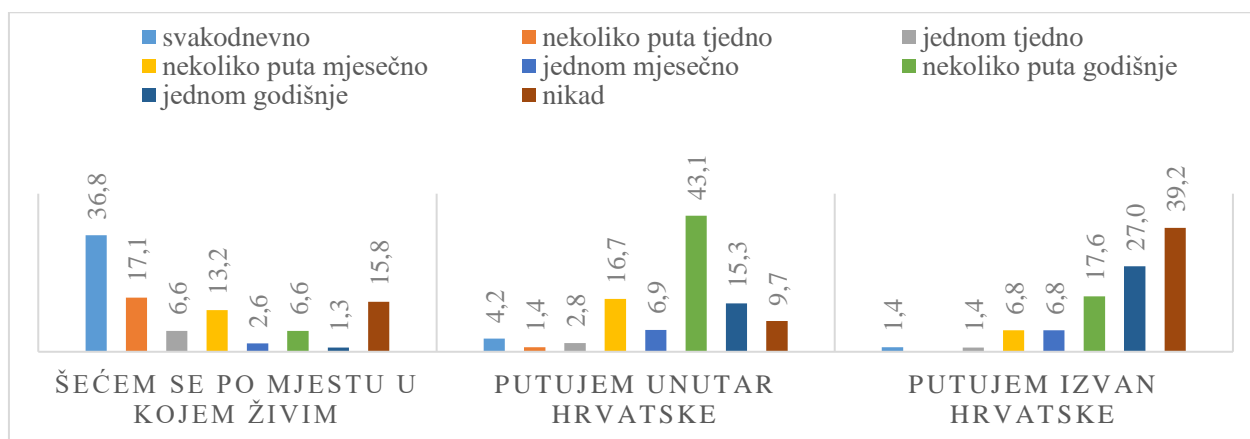
Sudionici su procjenjivali i uključenost u dostupne sadržaje u lokalnim zajednicama u kojima obitavaju. Slijedi prikaz rezultata.

Slika 18. Sudjelovanje u aktivnostima dostupnim u zajednici

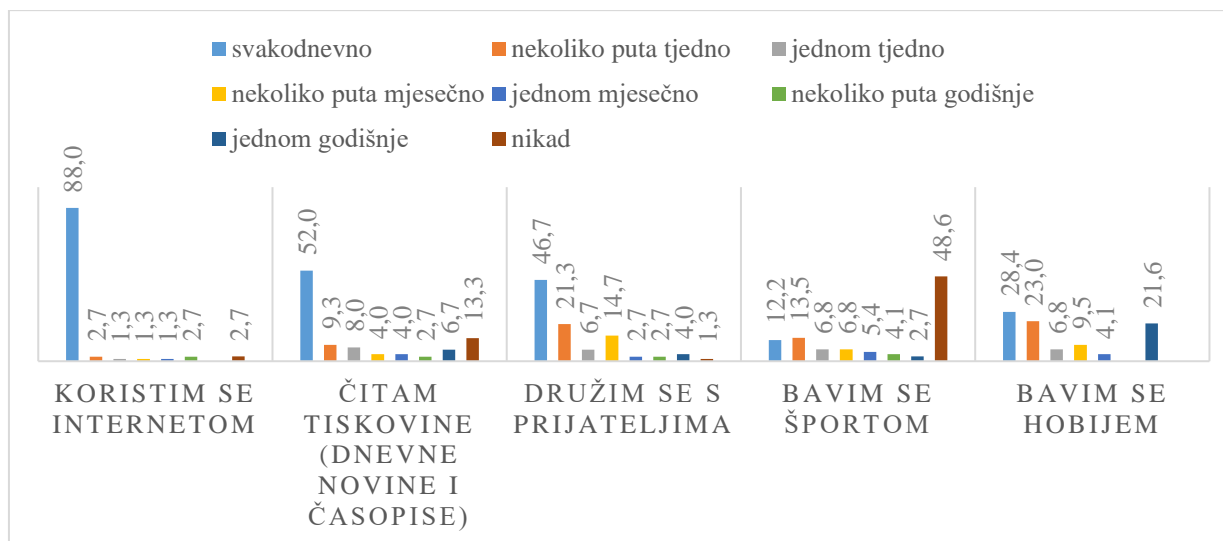
Najveći broj sudionika (35,1%) posjećuje kulturne sadržaje nekoliko puta godišnje, kao i sportske manifestacije (31,1%). Navedeno ukazuje kako i nema razlike u uključenosti u ove oblike sadržaja u zajednici između osoba s invaliditetom i osoba bez invaliditeta. Međutim, dobiveni su i rezultati koji ukazuju na dosta intenzivnu uključenost u određene sadržaje, budući da je 13,5% sudionika izjavilo da nekoliko puta mjesečno posjećuju kulturna događanja u zajednici, kao i da 9,5% sudionika posjećuje istom učestalošću sportske manifestacije. Ukupno 11% sudionika ne ide nikad na kulturne manifestacije. Dobiven je i rezultat da čak 50% sudionika nije uopće uključeno u aktivnosti vjerske zajednice koje su pripadnici. Rezultati pokazuju i da je 16% onih koji redovito sudjeluju u aktivnostima svoje vjerske zajednice, dok mjesečno ili nekoliko puta mjesečno sudjeluje (8%) sudionika.

Slika 19. Prisutnost u zajednici

Po pitanju putovanja, izvan Hrvatske nikad ne putuje 39,2% sudionika, dok unutar Hrvatske 9,7%. Također rezultati pokazuju da se više puta tjedno šeće po mjestu u kojem žive preko 60% sudionika, nekoliko puta godišnje 6,6% sudionika, dok nikad 15,8% sudionika.

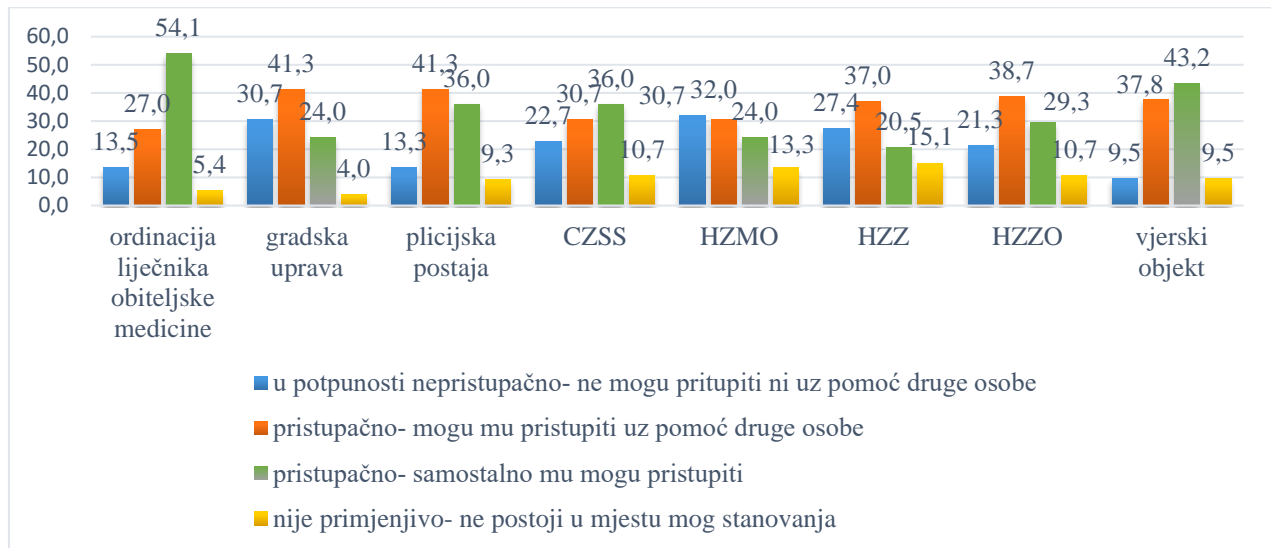
Slika 19. Korištenje dostupnih sadržaja u zajednici

Čak 88% sudionika koristi internet svakodnevno, a svega 2,7% sudionika internet nikad ne koristi. Upravo Internet predstavlja jedan od načina uključenosti u zajednicu, kao i prikupljanje informacija o događajima u zajednici. Informacije se dobivaju i čitanjem tiskovina. Tako preko polovice sudionika (50%) svakodnevno čita tiskovine, a tek 13,3% kaže da nikad ne čita. Svakodnevno se druži s prijateljima 46,7% sudionika, nekoliko puta tjedno 21,3% sudionika. S prijateljima se ne druži jedan sudionik. Općenito se može zaključiti da je socijalna mreža korisnika podosta razvijena, kao i to da su uključeni u sadržaje u zajednici. Sportom se bavi nekoliko puta tjedno 13,5% sudionika, svaki dan 12% njih, dok jednom tjedno 6,8% sudionika. Međutim, isto tako 48,6% sudionika, gotovo polovica njih, navodi da se nikad ne bave sportom. Ukupno 28,4% se svakodnevno bavi hobijem, a 23% jednom tjedno. Isto tako 20% sudionika izjavljuje da se nikad ne bavi hobijem.

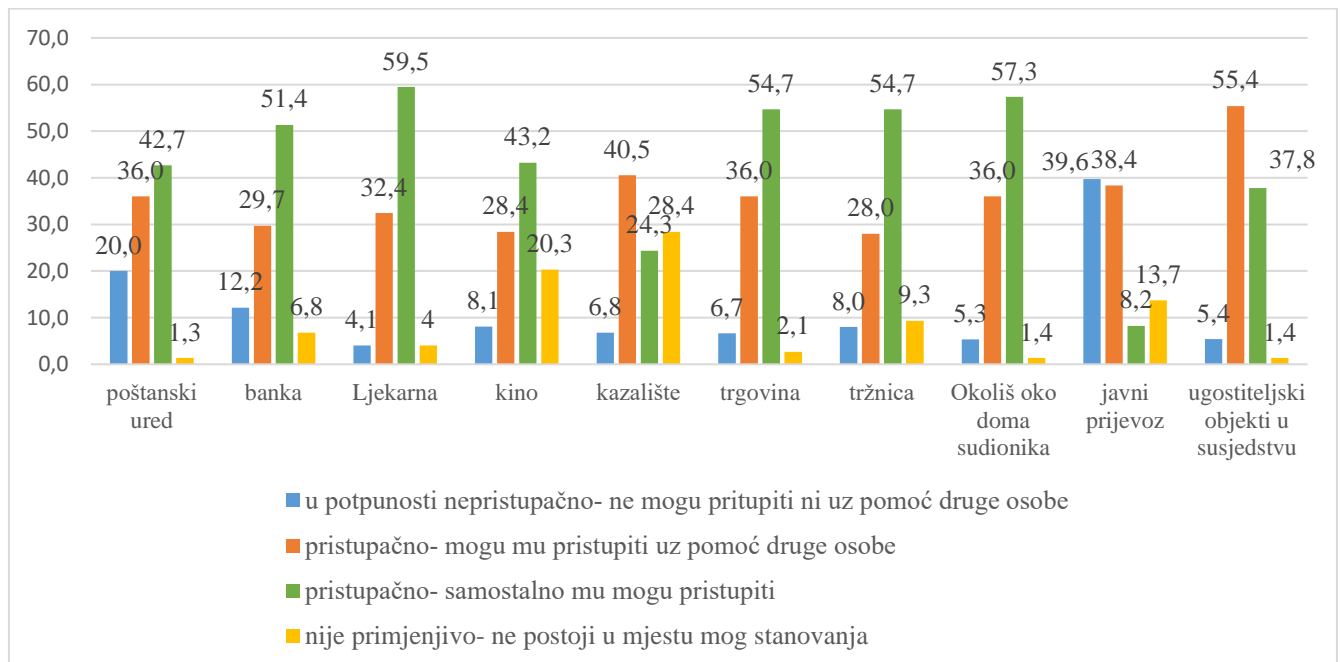
Naposljetku, sudionici su procjenjivali pristupačnost okoline u kojoj žive, a o čemu ovisi i njihova uključenost u sadržaje dostupne u zajednici. Dobiveni su sljedeći rezultati.

Slika 20. Pristupačnost izvora formalne podrške

Najnepristupačnijim su procijenjeni Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (32,0%) i gradska uprava (30,7%). Isto tako rezultati pokazuju da preko 30% sudionika navodi da im je neophodna pomoć druge osobe ukoliko žele pristupiti zgradama centra za socijalnu skrb i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Najpristupačnijim procjenjuju ordinaciju liječnika obiteljske medicine (54,1%) i vjerski objekt (43,2%),

Slika 21. Pristupačnost sadržaja u zajednici

Temeljem rezultata možemo pristupačnost staviti u tri razreda. 1. razred, odnosno najpristupačniji objekti, su oni koje su sudionici procijenili da mogu njima pristupiti samostalno u 50% i više slučajeva, a to su: okoliš vlastitog doma, tržnica, trgovina u kojoj osoba s invaliditetom nabavlja namirnice, ljekarna i banka. U 2. razred, odnosno pristupačnost između 40-49%, sudionici su procijenili da po pitanju pristupačnosti spadaju kino, kazalište i poštanski ured. Najnepristupačnijim sudionici procjenjuju javni prijevoz, budući da ih 39,6% procjenjuje da mu ne mogu pristupiti ni uz pomoć druge osobe.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Na temelju analize rezultata vezanih za odrednice svakodnevnog života članova HUPT-a, čini se opravdanim zaključiti da su sudionici osobe pretežito muškog spola u srednjoj životnoj dobi koji žive u gradovima, utvrđena im je paraplegija, dok su im uzrok invaliditeta najčešće prometne nesreće. Najviše sudionika završilo je srednjoškolsko obrazovanje, u braku su, iako isto tako rezultati govore da ih najviše živi s vlastitim roditeljima, kao i to da ih je trećina neudanih/neoženjenih. Gotovo svi žive u vlastitom domu, kao i to da ih je velika većina razmišljanja kako ne kane napustiti vlastiti dom ukoliko se pokaže potreba za drugačijom skrbi i podrškom. Navedeni rezultat može se povezati s drugim dobivenim rezultatom kako najčešće procjenjuju svoj vlastiti dom donekle ili u potpunosti prilagođenim njihovim potrebama. Unatoč tome da je većina sudionika srednje životne dobe i u radno aktivnoj dobi, skoro polovica njih su korisnici invalidske mirovine, što dovodi do zaključka da zbog invaliditeta društvo ne očekuje da mogu raditi. Zaposleno ih je tek jedna petina. Shodno upravo navedenom rezultatu, ne iznenađuje da su im najčešći prihodi invalidska mirovina ili doplatak za pomoć i njegu. Polovica sudionika procjenjuje da su im ukupni kućanstva dostupni za zadovoljenje njihovih potreba. Međutim, rezultati pokazuju da ih manje od 1/5 može u potpunosti u mjestu stanovanja podmiriti svoje potrebe, iako 2/3 procjenjuje da su zadovoljni vlastitim životom.

Rezultati vezani uz usluge osobne asistencije pokazuju da ju koristi skoro 2/3 sudionika, od kojih polovica njih procjenjuje da im navedena usluga pomaže u zadovoljenju potreba, te da podršku osobnih asistenata koriste u najvećoj mjeri prilikom obavljanja kućanskih poslova, mobiliteta i kretanja, te obavljanja administrativnih poslova. Ovdje je poželjno naglasiti da je na otvoreno pitanje na kraju upitnika nekoliko sudionika navelo da im usluga osobne asistencije definirana trenutačnim fondom sati služi isključivo za podmirenje osnovnih životnih potreba, te stoga ne mogu koristiti navedenu uslugu za pružanje podrške prilikom sudjelovanja u aktivnostima zajednice. Upravo stoga se treba zapitati koliko navedena usluga pomaže osobama s paraplegijom i tetraplegijom u izjednačavanju mogućnosti, uključenosti u zajednicu i realizaciji uloga u društvu, ili ona isključivo služi sa svrhom zadovoljenja osnovnih životnih potreba vezanih za život u domu. Osobni asistent im je na raspolaganju prema dobivenom odobrenju 4 sata dnevno. Iako većina sudionika koji su i korisnici ove usluge procjenjuju da je u ovom fondu sati ona dostatna, isto to procjenjuju i sudionici koji navedenu uslugu ne koriste. Od sudionika koji ju ne koriste, čak ¾

navelo je da bi ju koristili kada bi za to imali priliku. Rezultati isto tako pokazuju potrebu za povećanjem fonda sati osobne asistencije, kao i to da bi uslugu ponajprije unaprijedilo to da se korisniku omogući da individualno odredi potrebnu satnicu.

Sve navedeno se može povezati s rezultatima dobivenim o procjeni samostalnosti u obavljanju aktivnosti svakodnevnog života, gdje sudionici procjenjuju da su u obavljanju istih u velikoj mjeri potpuno nesamostalni ili ovisni o podršci druge osobe. Najveću nesamostalnost osjećaju u vođenju domaćinstva, korištenju javnog prijevoza, kupovini, obavljanju svakodnevnih administrativnih aktivnosti, obavljanju higijene, transferu stavljanja u krevet i sl. Upravo procjenjuju da su najmanje samostalni u vođenju domaćinstva i korištenju javnog prijevoza, aktivnostima u kojima i najviše koriste uslugu osobne asistencije.

Podršku najčešće primaju od neformalnih pružatelja kao što su članovi njihovih obitelji, u prvom redu supružnik/partner, vlastiti roditelji, djeca, braća i sestre te prijatelji. Nezadovoljni su podrškom sustava formalnog sustava podrške, iako je potrebno istaknuti da su jako zadovoljni podrškom osobnih asistenata.

Moguće je konstatirati kako su osobe s invaliditetom u HUPT-u uključene u zajednicu, skoro 90% ih koristi internet, imaju više hobija kroz tjedan, druže se s prijateljima i koriste resurse svoje lokalne zajednice na način da su uključeni u kulturne događaje i sportske manifestacije, ali i da su prisutni u mjestima stanovanja kroz šetnje. Rezultati pokazuju da se rjeđe bave sportom i koriste sadržaje svoje vjerske zajednice.

Po pitanju pristupačnosti rezultati pokazuju da je najlošije prilagođen, a samim time i najmanje pristupačan, te javni prijevoz za osobe s invaliditetom, gradska uprava, mirovinsko i zdravstveno osiguranje te centri za socijalnu skrb, gdje sudionici mogu pristupiti uz podršku druge osobe. Dobiveni rezultati upućuju na potrebu rada na pristupačnosti javnih ustanova osobama s invaliditetom, uz postojeće pomake koji nisu dovoljni, potrebno je i dalje intenzivno uklanjati arhitektonske barijere. Upravo je vrlo važan rezultat da je javni prijevoz i dalje nedovoljno prilagođen za osobe s invaliditetom. Osiguranjem pristupačnosti osigurava se i bolja uključenost u zajednicu osoba s invaliditetom.

Najpristupačnijima procjenjuju vjerske objekte i ordinaciju liječnika obiteljske medicine.

Shodno svim dobivenim rezultatima, definirane su preporuke koje slijede. Potrebno je:

1. Sustavno raditi na različitim oblicima zapošljavanja osoba s paraplegijom i tetraplegijom

2. Senzibilizirati sustav formalne podrške po pitanju bolje pristupačnosti osobama s invaliditetom- sustav je dužan osigurati bolju prostornu pristupačnost, ali i pristupačnost informacija, usluga i podrške
3. Budući da članovi obitelji najviše pružaju podršku osobama s paraplegijom i tetraplegijom, osigurati im bolju podršku po pitanju slobodnog vremena, rasterećenja od obveza i podrške, ali i ponuditi im oblike podrške koje procijene važnima
4. Osigurati pravovremenu i sveobuhvatnu podršku sustava formalne podrške
5. Kreirati programe prepoznavanja potreba osoba s paraplegijom i tetraplegijom
6. Kreirati različite inovativne usluge u sustavu formalne podrške za osobe s paraplegijom i tetraplegijom
7. Omogućiti donošenje zakona o osobnoj asistenciji
8. Omogućiti individualiziraniji pristup usluzi osobne asistencije, to jest način na koji način će se usluga pružati
9. Povećati fond sati usluge osobne asistencije kako ona ne bi služila isključivo za podmirenje osnovnih životnih potreba, već i za bolju uključenost u zajednicu osoba s paraplegijom i tetraplegijom
10. Omogućiti da veći broj osoba s paraplegijom i tetraplegijom ostvari uslugu osobne asistencije
11. Senzibilizirati osobe s paraplegijom i tetraplegijom na važnost maksimalne uključenosti u zajednicu
12. Zalagati se za razvijanje inkluzivnih športskih i kulturnih programa u zajednicama
13. Osigurati dodatne edukacije HUPT-a s ciljem da članovima osiguravaju još bolju kvalitetu života i uključenost u zajednicu.
14. Raditi na osvještavanju osoba s paraplegijom i tetraplegijom o njihovim pravima i mogućnostima.

Osobe s paraplegijom i tetraplegijom imaju jednaka prava imati kvalitetan i ispunjen život u svojim lokalnim zajednicama, baš kao i osobe bez paraplegije i tetraplegije.